

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Η Πατριαρχική Ανωτάτη Εκκλησιαστική Ακαδημία Κρήτης έχει την τιμή να σας προσκαλέσει στο Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα: «Κρήτες Λόγιοι (16ος-19ος αι.)». Το Συνέδριο θα πραγματοποιηθεί στις 6-8 Νοεμβρίου 2025 στην Αίθουσα Εκδηλώσεων της Πατριαρχικής Ακαδημίας, Αλκιβιάδου 10, Ηράκλειο 71307. Η παρουσία σας θα μας χαροποιήσει ιδιαίτερα.

Ο Πρόεδρος του Ακαδημαϊκού Συμβουλίου

Μιχαήλ Στρουμπάκης

Αναπληρωτής Καθηγητής ΠΑΕΑΚ

Πρόγραμμα Επιστημονικού Συνεδρίου:

Κρήτες Λόγιοι (16ος-19ος αι.)

6-8 Νοεμβρίου 2025

Αίθουσα Εκδηλώσεων της Πατριαρχικής Ακαδημίας

Αλκιβιάδου 10, Ηράκλειο 71307

Ηράκλειο 2025

Πέμπτη 6.11.2025

8.30-9.00 Προσέλευση-εγγραφή

9.00-9.30 Χαιρετισμοί

Α΄ Συνεδρία: 9.30-10.45. Πρόεδρος: **Αθανάσιος Γλάρος**, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ

9.30-9.50:

Παναγιώτης Τζουμέρκας, Αν.
Καθηγητής Τμ. Κοινωνικής Θεολογίας &
Χριστιανικού Πολιτισμού Θεολογικής
Σχολής ΑΠΘ: *Ο Αγκαραθίτης Πατριάρχης
Αλεξανδρείας Σίλβεστρος (1569-1590)*

- και η συμβολή του στη διευθέτηση
εκκλησιαστικών ζητημάτων του
Οικουμενικού Πατριαρχείου και
γενικότερα.
- 9.50-10.10: **Κωνσταντίνος Τσικνάκης**, Ιστορικός,
Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών, Εθνικό
Ίδρυμα Ερευνών: *Ο Μάξιμος Μαργούνιος
στην Κρήτη τα χρόνια 1586-1587.*
- 10.10-10.30 **Σεβ. Μητρ. Σελευκείας κ. Θεόδωρος
Μεϊμάρης**, Καθηγητής Εκκλησιαστικής
Ιστορίας του Νεότερου και Σύγχρονου
Ελληνισμού της ΠΑΕΑΚ: *Ο Κρής λόγιος
Ευμένιος Ξηρουδάκης ως φοιτητής είς
τήν Θεολογικήν Σχολήν τῆς Χάλκης:
ἀνέκδοτα αὐτοβιογραφικά στοιχεῖα τῆς
περιόδου 1850-1875.*
- 10.30-10.45 Συζήτηση.
- 10.45-11.00: Διάλειμμα
- Β΄ Συνεδρία: 11.00-12.15.** Πρόεδρος: **Κωνσταντίνος Τσικνάκης**, Ιστορικός,
ΕΙΕ
- 11.00-11.20: **Εμμανουήλ Ανδρουλιδάκης**, Δρ Κλ.
Φιλ., Μέλος ΕΔΙΠ ΠΑΕΑΚ: *Διακειμενικές
ειδυλλιακές απηχήσεις της αρχαιότητας
στη «Βοσκοπούλα» του Ανωσύμου.*
- 11.20-11.40: **Νικόλαος Τσιρέβελος**, Μέλος ΕΔΙΠ του
Τμ. Θεολογίας Θεολογικής Σχολής
ΑΠΘ: *Το κηρυγματικό έργο του
Αθανασίου Βαρούχα του Κρητός.
Ομιλητική και επικοινωνιακή προσέγγιση.*
- 11.40-12.00: **Θεοφ. Επίσκ. Επιδαύρου κ.
Νικόδημος Φαρμάκης**, Γενικός
Διευθυντής της ΕΚΥΟ της Εκκλησίας της
Ελλάδος: *Ο πολυώνυμος Κ.
Κριτοβουλίδης και ο πολυδιάστατος Βίος
του.*
- 12.00-12.15: Συζήτηση.
- 12.30-13.15: Κεντρική ομιλία & συζήτηση: **Δημήτριος Σταματόπουλος**,
Καθηγητής του Τμ. Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών του
Πανεπιστημίου Μακεδονίας: *Η Κρήτη ως Οθωμανική περιφέρεια: Διανοητικά δίκτυα
και πνευματικές τάσεις στην ύστερη Οθωμανική Αυτοκρατορία.*

Γ΄ Συνεδρία: 17.00-18.15. Πρόεδρος: **Εμμανουήλ**

Δουνδουλάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής ΠΑΕΑΚ

17.00-17.20:

Εμμανουήλ Βαρβούνης, Καθηγητής
Λαογραφίας Τμ. Ιστορίας και Εθνολογίας
Δημοκριτείου Πανεπιστημίου
Θράκης: *Αναπαραστάσεις του λαϊκού
πολιτισμού της Κρήτης σε έργα της
κρητικής λογοτεχνίας.*

17.20-17.40:

Δημήτριος Σκρέκας, Επίκουρος
Καθηγητής Βυζαντινής Φιλολογίας, Τμ.
Φιλολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης: *Ο
ιερέας Ιωάννης Μορεζήνος και το
υμνογραφικό του έργο.*

17.40-18.00:

**Πανοσιολ. Δημήτριος
Στρατής**, Αναπληρωτής Καθηγητής
Πατρολογίας της ΠΑΕΑΚ: *Ο Μελέτιος
Συρίγος και το υμνο-αγιολογικό του έργο.
Συζήτηση.*

18.00-18.15:

Α΄ Συνεδρία: 18.30-20.05. Πρόεδρος: **Δημήτριος Σκρέκας**, Επίκουρος
Καθηγητής Παν. Κρήτης

18.30-18.50:

Μίνως Σκουντάκης, Δρ Βυζαντινής
Φιλολογίας του Τμ. Φιλολογίας του
Πανεπιστημίου Κρήτης: *Η συμβολή των
Κρητών αντιγραφέων στη διάδοση της
ρητορικής θεωρίας (15ος-16ος αι.).*

18.50-19.10:

Ελένη Βολονάκη, Αναπληρώτρια
Καθηγήτρια Αρχ. Ελλ. Φιλολογίας, Τμ.
Φιλολογίας Πανεπιστημίου
Πελοποννήσου: *Γεράσιμος Βλάχος, Περί
ρητορικής δυνάμεως: Το επιδεικτικόν
γένος.*

19.10-19.30:

Γεώργιος Τσερεβελάκης, Δρ Νεοελλ.
Φιλολογίας, Διδάσκων ΠΑΕΑΚ: *Ο
Κρητικός λόγιος Ζαχαρίας Σκορδύλης και
η φιλολογική του δραστηριότητα.*

19.30-19.50:

Ιωάννης Τσερεβελάκης, Φιλολόγος,
Θεολόγος, Πρωτοψάλτης, Άρχων
Πρωτονοτάριος της ΜτΧΕ: *Ο Γεώργιος
Καλύβας και το ανέκδοτο έργο του στο
χειρόγραφο Vindobonensis. theol. gr. 227.
Συζήτηση.*

19.50-20:05

20.15-20.45: Μουσική Εκδήλωση:

Μουσικό Σύνολο «Γέφυρες» του Μουσικού Σχολείου Ηρακλείου.

Υπεύθυνη: η Εκπαιδευτικός του Μουσικού Σχολείου κυρία Ευαγγελία Κουτσογιαννάκη.

Λήξη 1ης Ημέρας του Συνεδρίου

Παρασκευή 7.11.2025

Ε΄ Συνεδρία: 9.00-10.15. Πρόεδρος: **Μιχαήλ Στρουμπάκης**, Αναπληρωτής Καθηγητής ΠΑΕΑΚ

9.00-9.20:

Σάββας Πρασιτίτης, Υποψ. Δρ Ιστορικής Μουσικολογίας, Τμ. Κοινωνικής Θεολογίας & Χριστιανικού Πολιτισμού Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ: *«Κρήτες εν Κύπρω...».* Η παρουσία Κρητών σε μουσικά χειρόγραφα στην Κύπρο.

9.20-9.40:

Ιωάννης Αιάκος, Αναπληρωτής Καθηγητής Εκκλησιαστικής Μουσικής και Ψαλτικής Τέχνης, Τμ. Κοινωνικής Θεολογίας & Χριστιανικού Πολιτισμού Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ: *Ανέκδοτη εργογραφία Γεωργίου του Κρητός.*

9.40-10.00

Εμμανουήλ Ξυνάδας, Επίκουρος Καθηγητής Χριστιανικού Πολιτισμού και Παράδοσης, Τμ. Κοινωνικής Θεολογίας & Χριστιανικού Πολιτισμού Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ: *Κρήτες συνδρομητές σε μουσικές εκδόσεις του 19ου αιώνα.*

10.00-10.20

Ανδρέας Γιακουμάκης, Δρ Μουσικολογίας Ιονίου Πανεπιστημίου, Μέλος ΕΔΙΠ της ΠΑΕΑΚ: *Πάυλος Γ. Βλαστός, ο Ρεθύμνιος (1836-1926). Ένας διαφωτιστής του καιρού και του τόπου του.*

10.20-10.35

Συζήτηση.

10.35-11.00: Διάλειμμα

Στ΄ Συνεδρία: 11.00-12.15. Πρόεδρος: **Έλενα Γιαννακοπούλου**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ

- 11.00-11.20: **Πανοσιολ. Συμεών Αυγουστάκης**, Δρ Θεολογίας ΕΚΠΑ, Διδάσκων ΣΜΥΚ-ΡΕΣ: *Ο Αρχ. Παρθένιος Κελαϊδής: η πνευματική και πολιτιστική του προσφορά.*
- 11.20-11.40: **Πανοσιολ. Νήφων Βασιλάκης**, Αναπληρωτής Καθηγητής Κανονικού Δικαίου της ΠΑΕΑΚ (υπό διορισμό): *Άγιος Κύριλλος ο Λούκαρις. Κανονική και λειτουργική προσφορά στην Εκκλησία.*
- 11.40-12.00: **Καραβασιλειάδης Ραφαήλ**, Φιλόλογος, ΜS Βιβλικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ: *Νικάνδρου Ζαννουβίου 'Ιερά Κατήχησις': θέσεις και άρσεις της βιβλικής θεολογίας του. Συζήτηση.*
- 12.00-12.15

12.15-13.15: Κεντρική ομιλία & συζήτηση: **Απόστολος Κραλίδης**, Καθηγητής Ιστορίας Θρησκειών & Πρόεδρος Τμ. Κοινωνικής Θεολογίας & Χριστιανικού Πολιτισμού Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ: *Θρήνος και Μνήμη: Οι Κρήτες Λόγιοι απέναντι στην Οθωμανική Κατάκτηση (17ος-19ος αιώνες).*

Ζ΄ Συνεδρία: 17.00-18.15. Πρόεδρος: **Απόστολος Κραλίδης**, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ

- 17.00-17.20: **Γεώργιος Βλαχάκης**, Καθηγητής ΣΑΕ/ΕΑΠ: *Ο Διαφωτιστής Κήρυκος Χαιρέτης και η συμβολή του στον διάλογο Επιστήμης και Θρησκείας.*
- 17.20-17.40: **Αθανάσιος Γλάρος**, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ: *Αναφορές Ελλήνων φιλοσόφων περί Θεού στον «Λόγον εις τὴν ἁγίαν καὶ ζωοποιὸν Τριάδα» του Μακαρίου Χριστιανοπούλου (Μαριδάκη).*
- 17.40-18.00: **Νικόλαος Τζιράκης**, Ομ. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ: *Ο εθνοϊερομάρτυρας Ιάκωβος Γ. Αρχατζικάκης περί της ηθικής των Ελλήνων φιλοσόφων και της χριστιανικής ηθικής με κύρια αναφορά*

- 18.00-18.15: *στον Αριστοτέλη.*
Συζήτηση
- Η΄ Συνεδρία: 18.30-19.45.** Πρόεδρος: **Νικόλαος Τζιράκης**, Ομ. Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ
- 18.30-18.50: **Ιωάννης Αίλης**, Επίκουρος Καθηγητής Δογματικής και Συμβολικής Θεολογίας της ΠΑΕΑΚ: *Θεολογική απάντηση του Πατριάρχου πρώην Ιεροσολύμων Νεκταρίου προς τον Γάλλο πάστορα Ιωάννη Κλώντ, στην 34η Επιστολή του.*
- 18.50-19.10: **Έλενα Γιαννακοπούλου**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Κανονικού Δικαίου Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ: *Πάσχα και Ιεροί Κανόνες: Η κανονική επιχειρηματολογία του Πατριάρχου Αλεξανδρείας Μελετίου Πηγά, Κρητικού λογίου του 16ου αιώνα.*
- 19.10-19.30: **Εμμανουήλ Πατεδάκης**, Επίκουρος Καθηγητής Βυζαντινής Φιλολογίας Τμ. Φιλολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης: *Η λογιосύνη στη Μονή Βροντησίου.*
- 19.30-19.45: Συζήτηση.
- 20.00-20.30: **Εμμανουήλ Ανδρουλιδάκης, Ιωάννης Τσερεβελάκης**: *Παρουσίαση εκδοτικής δραστηριότητας της Πατριαρχικής Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Κρήτης.*
- 20.30-21.00: Μουσική εκδήλωση
- Βυζαντινή Ορχήστρα Κρήτης με τη συνέργεια ψαλτικού Χορού. Διδασκαλία-Διεύθυνση: Ανδρέας Γιακουμάκης, Δρ Μουσικολογίας Ιονίου Πανεπιστημίου, Μέλος ΕΔΙΠ της ΠΑΕΑΚ, Άρχων Μαΐστωρ ΜτΧΕ*

Λήξη 2ης Ημέρας του Συνεδρίου

Σάββατο 8.11.2025

7.00-10.00, Ι. Ν. Αγίας Σκέπης (εντός του Περιβόλου της ΠΑΕΑΚ). Θεία Λειτουργία.

Θ΄ Συνεδρία: 11.00-12.15. Πρόεδρος: **Σεβ. Μητρ. Κρήνης κ. Κύριλλος Κατερέλος**, αφυπηρετήσας Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ

11.00-11.20: **Λάμπρος Πατσαβέλας**, Επίκουρος

- 11.20-11.40: Καθηγητής, Τμ. Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ: *Σχόλιο στο έργο του Γερασίμου Βλάχου του Κρητός «Περί της του Μωάμεθ θρησκείας και κατά Τούρκων».*
Ειρήνη Χριστινάκη, Καθηγήτρια Κανονικού Δικαίου, Τμ. Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ: *Η «Επιτομή της Ιεροκοσμικής Ιστορίας» του Νεκταρίου Ιεροσολύμων και το περί δικαίου ερώτημα.*
- 11.40-12.00: **Πανοσιολ. Μ. Εκκλησιάρχης Αέτιος Νικηφόρος**, Δρ Κανονικού Δικαίου Πανεπιστημίου Cardiff: *Ευάγγελος Γ. Νικολαΐδης: Ένας λησμονημένος Υφηγητής του Εκκλησιαστικού Δικαίου της Νομικής Σχολής Αθηνών εκ Βιάννου Κρήτης (1873-1906).*
Συζήτηση.
- 12.00-12.15 **Ι΄ Συνεδρία: 12.30-13.15.** Πρόεδρος: **Ειρήνη Χριστινάκη**, Καθηγήτρια Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ
- 12.30-12.50 **Ανδρουτσόπουλος Γεώργιος**, Αναπληρωτής Καθηγητής Εκκλησιαστικού Δικαίου Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ: *Το Σιναϊτικό ζήτημα επί Μελετίου Πηγά.*
- 12.50-13.10 **Σεβ. Μητροπολίτης Κρήνης κ. Κύριλλος Κατερέλος**, Αφυπηρετήσας Καθηγητής Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ: *Η περί Αγίας Τριάδος αντιρρητική Θεολογία του Μελετίου Συρίγου έναντι της Λουκαρείου Ομολογίας και των καλβινικών θέσεων.*
Συζήτηση.
- 13.10-13.30

Λήξη της 3ης Ημέρας του Συνεδρίου-Συμπεράσματα